

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ชุมชนในพื้นที่โครงการหลวงและพื้นที่ขยายผลโครงการหลวง มีองค์ความรู้ ภูมิปัญญาต่าง ๆ ทั้งในด้านวัฒนธรรม ประเพณี และความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพย์สินที่สร้างขึ้น ล้วนมีมูลค่าทางเศรษฐกิจที่สามารถเก็บเป็นทรัพย์สินที่อาจเสี่ยงต่อการเสื่อมสภาพหรือสูญหายได้ ในขณะเดียวกันทรัพย์สินเหล่านี้สามารถได้รับการจัดการให้กลายเป็นทุนบนฐานความเป็นเจ้าของสิทธิโดยชุมชนและสร้างสรรค์ให้มีมูลค่าเพิ่มได้ ทั้งนี้ต้องได้รับการจัดการอย่างเร่งด่วนก่อนที่จะสูญหายไป ด้วยเหตุนี้การบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาทั้งที่เป็นสิทธิของชุมชนและที่เกิดจากผลงานวิจัย ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อด้านวิจัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงควรให้ความสำคัญต่อการจดทะเบียนรับรองความเป็นเจ้าของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อให้ชุมชนบนพื้นที่สูงและผู้สร้างสรรค์ผลงานได้เป็นเจ้าของสิทธิทรัพย์สินทางปัญญา และสามารถเข้าถึงผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นนั้นไปอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นธรรมต่อไป

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) มีผลผลิตที่เกิดจากงานวิจัยมากมายหลายสาขา งานทรัพย์สินทางปัญญา จึงได้เริ่มดำเนินงานนำผลผลิตที่เกิดจากงานวิจัยไปสู่การจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2554 – 2561 รวมทั้งสิ้น 120 รายการ และสำหรับในปีงบประมาณพ.ศ. 2562 ได้ดำเนินการต่อเนื่องในการนำผลผลิตที่เกิดจากงานวิจัยเพื่อนำไปสู่การจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดจากผลงานวิจัย
- 2) เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาของชุมชน

1.3 ผลงานที่เป็นรูปธรรมที่คาดว่าจะได้รับเมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้น และตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

ผลผลิต (Output) และตัวชี้วัดผลผลิต (Output)

- 1) ผลงานวิจัยที่มีการยื่นขอจดทรัพย์สินทางปัญญา ≥ 10 รายการ
- 2) ภูมิปัญญา/ทรัพย์สินชุมชนที่มีการขอขึ้นรับความคุ้มครอง อย่างน้อย 1 พื้นที่

ผลลัพธ์ (Outcome) ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome)

ผลงานวิจัยของสถาบันได้รับความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเป็นรูปธรรม ในรูปแบบต่างๆ เช่น ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร ฯลฯ และมีแนวทางการบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญา ตลอดจนชุมชนบนพื้นที่สูงได้เข้าถึงผลประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมของความเป็นเจ้าของสิทธิทรัพย์สินทางภูมิปัญญาและทรัพยากรธรรมชาติ และมีรูปแบบการบริหารจัดการที่ดีหลังจากได้รับความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ผลผลิตจากงานวิจัยของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ได้รับความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา
- 2) ทรัพย์สินทางภูมิปัญญาของชุมชนบนพื้นที่สูง ได้รับความคุ้มครอง และเข้าถึงสิทธิอย่างเป็นธรรม